

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Стан національного господарства багато в чому визначає фінансовий стан суб'єктів господарювання. З метою управління та обґрунтування господарських рішень необхідно володіти інформацією про результати діяльності суб'єктів національного господарства.

Всі поточні операції та події в діяльності підприємств вимірюються, фіксуються, перетворюються в певні показники, які з часом стають основою для прийняття управлінських рішень, а отже фундаментом майбутнього економіки країни в цілому.

Аналіз останніх наукових публікацій показав, що на макрорівні питання оцінки фінансового результату діяльності підприємств за галузями досліджено мало. Слід відмітити доробки Шияна Д., Гейця В., Єрмошенко М. та інших.

Сучасний фінансовий стан підприємств за видами економічної діяльності можна частково охарактеризувати через показники частки збиткових підприємств в економіці України та через аналіз їх фінансового результату. На рис.1 відображена динаміка частки збиткових підприємств в економіці України протягом 2000 - 2011рр.

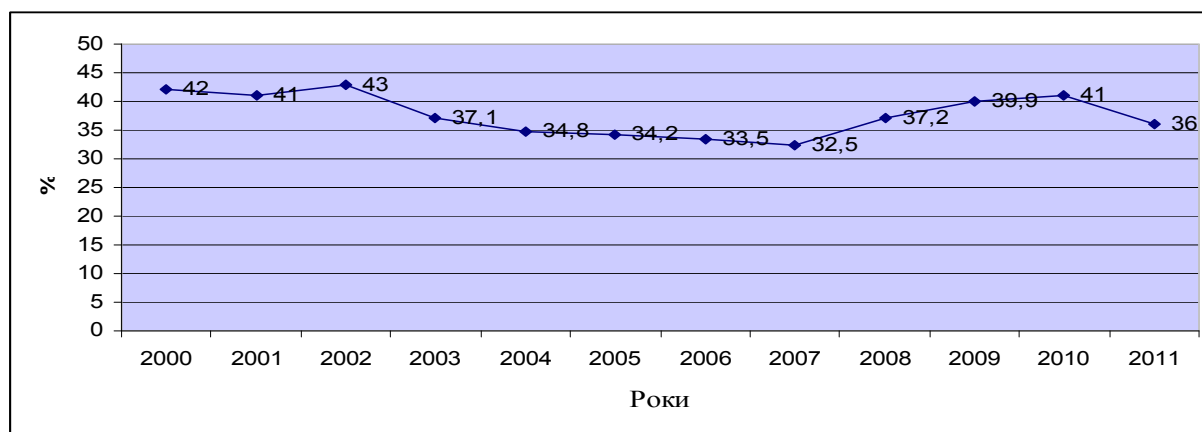

Рис. 1 Динаміка частки збиткових підприємств в економіці України протягом 2000-2011 рр. *Складено на основі даних : ukrstat.gov.ua

Таблиця 1

Збиткові підприємства за видами економічної діяльності протягом 2007-2011рр. *

№ п/п	Галузь	Відсотків до загальної кількості підприємств за роками				
		2007	2008	2009	2010	2011 (поперед. дані) ²
1	Усього ¹	32,5	37,2	39,9	41,0	36,0
	У тому числі					
2	Промисловість	33,4	38,9	40,3	40,8	40,8
3	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	26,3	28,3	30,1	29,6	14,9
4	Будівництво	32,1	37,2	43,0	43,9	41,8
5	Діяльність транспорту та зв'язку	35,5	40,5	43,1	44,2	41,5
6	Фінансова діяльність	33,0	38,2	39,1	40,2	32,1
7	Освіта	25,4	29,6	32,8	35,3	27,3

¹ Дані наведено без бюджетних установ.

² Дані наведено без урахування результатів діяльності малих підприємств, бюджетних установ, НАК "Нафтогаз України" (вид економічної діяльності "операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям"), ДК "Укртрансгаз", ВАТ "Укртранснафта", ЗАТ АК "Аеросвіт" ("діяльність транспорту та зв'язку").

*Складено на основі даних : ukrstat.gov.ua

Найбільша частка збиткових підприємств за видами економічної діяльності усі роки спостерігається у діяльності транспорту та зв'язку та в галузі будівництва. Найменша частка збиткових підприємств спостерігалась в сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві та в галузі освіти (табл.1).

Отже, в нинішній час спостерігається чітко виражена тенденція втрати підприємствами здатності виробництва складної і наукомісткої продукції, причому не тільки нової, але і тієї, що випускалася ними раніше в умовах стабільного розвитку економіки. Також при зміні частки збиткових підприємств змінюється і фінансовий результат за видами економічної діяльності. Згідно динаміки фінансового результату діяльності за галузями економіки протягом 2007-2011рр. ми можемо спостерігати беззбитковий розвиток галузей у 2007 році, падіння прибутку вже у 2008 році та найшвидший регрес у 2009р. (табл.2, рис.2). Як показують опрацьовані дані, негативні тенденції в національній економіці після кризи 2009 року перервані у 2010 році і ще більшого покращення зазнали у 2011 році. Хоча, для більш точної картини потрібно проаналізувати чинники таких змін, що і буде здійснено у наступних наших дослідженнях.

Рис 2. Динаміка фінансового результату діяльності за галузями економіки

Таблиця 2

Фінансовий результат до оподаткування за видами економічної діяльності* (млн.грн.)

№ п / п	Галузь	Прибуток, збиток (-), млн. грн. за роками					Питома вага галузі до заг прибутку, 2011р., %	Абс. відх. 2010-2011рр.	Темп змін 2010-2011р р. %
		2007	2008	2009	2010	2011 (попередні дані) ²			
1	Разом ¹	135898	8954,2	-42414,7	54443,5	112930	100	58486,8	1,07
	У тому числі								
2	Промисловість	437009	20243,2	-4788,1	26845,9	64656,3	57,25	37810,4	1,4
3	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	7624,2	6041,8	7996,6	18123,5	14703,3	13,1	-3420,2	-0,18

продовження табл. 2

4	Будівництво	1629	-6807,9	-3430,7	-3052,1	-848,5	-0,75	2203,6	-0,72
5	Діяльність транспорту та зв'язку	11342,8	4518,9	10573,8	9460,9	14075,5	12,46	4614,6	0,48
6	Фінансова діяльність	22592,6	25042,5	-33600,7	15763,2	10907,3	9,65	-4855,9	-0,3
7	Освіта	75,9	86	77,9	101,1	58,3	0,05	-42,8	-0,42

¹ Дані наведено без бюджетних установ.

² Дані наведено без урахування результатів діяльності малих підприємств, бюджетних установ, НАК "Нафтогаз України" (вид економічної діяльності "операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям"), ДК "Укртрансгаз", ВАТ "Укртранснафта", ЗАТ АК "Аеросвіт" ("діяльність транспорту та зв'язку").

*Розраховано автором на основі даних : ukrstat.gov.ua

Література: 1. <http://www.ukrstat.gov.ua> — офіційний сайт Державного Комітету статистики України.

Телефанко Н.Б.,

*здобувач кафедри міжнародних економічних відносин Львівської комерційної академії,
м. Львів, Україна*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Рациональне використання інтелектуальних ресурсів та управління ними на сучасному етапі є одним із важливих індикаторів сталого розвитку суспільства. Пріоритетне використання інтелектуальних ресурсів людства важливе для планування, організації, мотивації та контролю за належним збереженням, використанням і примноженням його знань.

Заснування у 1969 р. Нобелівської премії з економіки суттєво вплинуло на розвиток економічної теорії як науки. Деякі науковці вважають, що за кількістю нобелівських лауреатів можна оцінити рівень розвитку інтелектуального потенціалу держави. На сьогодні Україна ще не має нобеліантів з економіки. Такий стан речей певною мірою можна пояснити, адже традиційні чинники (економічні ресурси), які ще нещодавно були визначальними для розвитку національної економіки будь-якої держави, поступилися місцем інтелектуальному потенціалу (насамперед, освіті та науці, а також базам даних, системам зв'язку, телекомунікаційним технологіям тощо). Лише раціональний та збалансований розвиток цих чинників забезпечує прогрес національної економіки, водночас, не створюючи перешкод для її сталого розвитку. Тому розвиток України у ХХІ ст. значною мірою залежить від примноження її інтелектуального потенціалу, тобто, насамперед, від освітнього та наукового потенціалу у їхній єдності та взаємозв'язку.

Освіта є важливим чинником конкурентоспроможності країни на міжнародній арені. З огляду на її стратегічне значення ЮНЕСКО оголосила ХХІ ст. «роєм освіти». Варто зазначити, що одним із найбільших недоліків української вищої освіти сьогодні вважається її віддаленість від науки. Практика провідних світових ВНЗ, в тому числі й тих, де навчались майбутні нобеліанти, свідчить про те, що наука має творитись саме у ВНЗ, а сам процес навчання має бути безпосередньо пов'язаним з науковими дослідженнями [1, с. 240].

Одним із доцільних шляхів розвитку України у цьому контексті є створення дослідних університетів, що вже передбачено Концепцією Державної програми «Наука в університетах» на 2008-2012 рр. і затвердженою у 2010 р. «Положенням про дослідницький університет». Так, досвід Гарвардського університету як сучасного дослідного університету США підтверджує можливість інтеграції системи освіти з ефективними дослідними школами, що здійснюють фундаментальні дослідження, а також з професійними школами, що здійснюють прикладні дослідження і підготовку спеціалістів-практиків. Щорічний економічний ефект від комерціалізації винаходів і нових технологій, розроблених в таких університетах, сягає десятків мільярдів доларів США. Водночас, кількість дослідних університетів, як правило, є обмеженою. У США, наприклад, із більше ніж 3300 ВНЗ, елітними вважаються лише 104. На них відповідно і